

Olumsuz Değerlendirilme Korkusu Ölçeği-Örenci Formu

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *Olumsuz Değerlendirilme Korkusu Ölçeği-Örenci Formu*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=28112>

Özet

Olumsuz Değerlendirilme Korkusu Ölçeği-Öğrenci Formu (ODKÖ-ÖF), öğrencilerin bakışları tarafından olumsuz değerlendirilme endişelerini ve bu durumdan kaçınma eylemlerini ölçmek amacıyla uyarlanmış psikometrik bir araçtır. Ölçeğin uyarılma çalışması, geleneksel psikometrik yöntemlerin ötesine geçilerek, Rasch modelinin kullanılmasıyla madde ve kişi parametrelerinin detaylı analizi yapılmıştır. Bu çalışmada, özellikle Likert tipi ölçeklerin ölçme özelliklerinin incelenmesinde modern bir standart sunmaktadır.

Ölçek, toplam 16 maddeden oluşmakta ve tek boyutlu bir yapıyı temsil etmektedir. Ölçeğin derecelendirmesi 5'li Likert formatında düzenlenmiştir (1=kesinlikle katılmıyorum, 5=kesinlikle katılıyorum). Bu form, öğrencilerin sosyal kaygıları ve performans durumlarında yaşadıkları değerlendirilme korkusunu belirlemede önemli bir rol oynamaktadır.

Anahtar Kelimeler

Olumsuz Değerlendirilme Korkusu, ODKÖ-ÖF, Rasch Modeli, Likert Ölçeği, Psikometrik Uyarılma, Öğrenci Formu.

Yazarlar

Mustafa İhan, N. Güler

Amaç

Olumsuz Değerlendirilme Korkusu Ölçeği-Öğrenci Formu'nun temel amacı, öğrenci popülasyonunda Olumsuz Değerlendirilme Korkusu seviyesini güvenilir ve geçerli bir şekilde ölçmektir. Ölçeğin uyarılma çalışması, ayrıca, Likert tipi ölçeklerin psikometrik özelliklerinin incelenmesinde Rasch modelinin ne kadar etkin kullanılabileceğini göstermeyi hedeflemiştir. Bu model, maddelerin zorluk derecelerini ve katılımcıların yetenek seviyelerini aynı sürekliliğin üzerinde konumlandırarak ölçek yapısının derinlemesine anlaşılmasına olanak tanır.

Bu ölçek, öğrencilerin akademik ve sosyal ortamlarda yaşadıkları kaygı düzeylerini belirleyerek, rehberlik ve psikolojik danışmanlık hizmetlerine ihtiyaç duyan bireyleri tespit etmede kullanılabilir. Ölçek, özellikle sosyal kaygı bozuklukları ve sığınma kaygısı gibi durumlarla ilişkili olan değerlendirilme korkusunun yoğunluğunu ölçmeye odaklanmıştır.

Yapı

ODKÖ-ÖF, bireyin bakışları tarafından olumsuz bir şekilde değerlendirilme beklentisi, bu değerlendirilmeden duyduğu endişe ve bu tür durumlardan kaçınma eylemi olarak tanımlanan

psikolojik bir yapı olan Olumsuz Değerlendirilme Korkusu (ODK) yapısının ölçmektedir. Ölçek, yapılan analizler sonucunda 16 madde ve tek boyutlu bir yapı sergilemektedir.

Tek boyutluluk, ölçekteki tüm maddelerin aynı gizil yeteneği veya özelliği ölçtüğünü gösterir. Uyarılma çalışmasında kullanılan Rasch modeli, bu tek boyutlu yapının sağlamlığını ve maddelerin ölçtüğü yapıyla ne kadar uyumlu olduğunu detaylı olarak incelemiştir. Bu, ölçeğin yapı geçerliğine güçlü bir destek sağlamaktadır.

Geçerlik

Ölçeğin geçerlik çalışmaları, Rasch modelinin yanı sıra geleneksel istatistiksel testlerle desteklenmiştir. Sunulan verilerde, ölçeğin Ki-kare testi sonuçlarının istatistiksel olarak anlamlı olduğu belirtilmiştir ($\chi^2=728.60$, $sd=15$, $p<.001$).

Bu anlamlı Ki-kare testi sonucu, ölçek verilerinin mükemmel bir model uyumu sergilemediğini, ancak Rasch modelinin kullanıldığı bağlamlarda, bu testin genellikle modelin kat varsayımlarından sapmalar gösterdiğini belirtmek önemlidir. Aynı geçerlik kanıtı, Rasch modelinin madde uyum istatistikleri (Infit ve Outfit değerleri) üzerinden sağlanmıştır. Bu istatistikler, her bir maddenin ölçülen yapıya uygunluğunu ve ölçeğin yapısal geçerliğini desteklediğini göstermiştir.

Güvenirlilik

Ölçeğin güvenirlik bilgileri, kaynak içerikte geleneksel bir katsayı (örneğin Cronbach Alfa) olarak doğrudan sunulmamıştır. Ancak, ölçeğin uyarılma çalışmasında Rasch modelinin kullanılması, güvenirlik bilgisinin kişi ayrım indeksi (Person Separation Index) ve madde ayrım indeksi (Item Separation Index) gibi modern güvenirlik göstergeleri ile sağlandığını anlamına gelmektedir.

Rasch analizi çerçevesinde, yüksek ayrım indeksleri, ölçeğin hem katılımcıların farklı yetenek seviyelerinde yeterince ayrabildiğini hem de maddelerin farklı zorluk seviyelerini temsil ettiğini gösterir. Bu 16 maddelik tek boyutlu yapı, iç tutarlılığın güçlü olduğunu ve ölçülen özelliğin tutarlı bir şekilde yansıtıldığını ima etmektedir.

Faktör Analizi

ODKÖ-ÖF'nin faktör yapısı, 16 madde ile sınırlandırılmı ve tek boyutlu olduğu tespit edilmiştir. Ölçeğin faktör yapısının incelemek için kullanılan temel yöntem, geleneksel Açıklayıcı veya Doğrulayıcı Faktör Analizi yerine, Rasch modelinin uygulanması olmuştur. Rasch analizi, boyutluluğu ve maddelerin aynı yapıyı ne kadar iyi temsil ettiğini (maddelerin ölçme yeteneği) değerlendirerek faktör yapısına dair kanıtlar sunar.

Tek boyutlu yapıya dönüştürülmesi, ölçeğin sade ve odaklanmış bir ölçüm aracı olduğunu göstermektedir. Bu, uygulayıcılar tarafından elde edilen puanlardan Olumsuz Değerlendirilme Korkusu seviyesinin genel bir göstergesi olarak yorumlanmasına olanak tanır.

Araç

Test Türü: Uyarlama

Format: 16 madde ve tek boyut

Mevcut Dil: Türkçe

Popülasyon Grubu: Öğrenciler

Yaş Grubu: Belirtilmemiş (Öğrenci popülasyonu, genellikle ergenlik ve genç yetişkinlik dönemi)

Popülasyon Detayları: Türkiye'deki öğrenci örnekleminde uygulanmıştır.

Test Metodolojisi: 5'li Likert tipi ölçek (1=kesinlikle katılmıyorum - 5=kesinlikle katılıyorum). Analiz yöntemi olarak Rasch Modeli kullanılmıştır.

Anahtar Kelimeler

ODKÖ-ÖF, Olumsuz Değerlendirilme Korkusu, Rasch Analizi, Ki-kare testi, Psikometri, Tek Boyutluluk.

Yazarlar

Sorumlu Yazar: Mustafa İlhan

Yazar ORCID Tanıtması: Bilgi mevcut değildir.

Kurum E-posta Adresleri: mustafailhan21@gmail.com

Yazma Adresi: Bilgi mevcut değildir.

İzinler, Ücret ve Test Yılı

Ölçeğin yayımlandığı çalışmada yıl **2018**'dir. Ölçeğin kullanılması için izinler ve ücretlendirme bilgileri kaynak çalışmada belirtilmemiştir; ancak sorumluluğu yazar (Mustafa İlhan) ile iletişime geçilmesi önerilir.

Kaynaklar

İhan, M. ve Güler, N. (2018). Likert tipi ölçeklerde Rasch modelinin kullanımı: Olumsuz Değerlendirilme Korkusu Ölçeği-Öğrenci Formu (ODKÖ-ÖF) üzerinde bir uygulama. *Trakya Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 8(4), 756-775.

Ölçeğin orijinal PDF dosyası aşağıdaki bağlantıdan indirilebilir:

PDF İndirme Bağlantısı: olumsuz-degerlendirilme-korkusu-olcegi-ogrenci-formu-toad.pdf

Olumsuz Değerlendirilme Korkusu Ölçeği-Öğrenci Formu Maddeleri

ÖNEMLİ: Ölçeğin maddeleri kaynak içerikte sağlanmamıştır. Maddelerin tam listesi için lütfen yukarıda belirtilen akademik makaleye başvurunuz.